

O Granada noblecida

In 1492 valt Granada en wordt de *Reconquista*, de herovering van Spanje op de Moren voltooid. Hiermee hebben Isabella van Castilië en Ferdinand II van

Aragón (*los Reyes Católicos*) hun doel om geheel Spanje terug te leiden naar de schoot van het ware geloof bereikt. Grote veranderingen in maatschappelijk en politiek leven zijn het gevolg.

Joden en Moren worden met harde hand gedwongen het christelijk geloof aan te nemen of huis en haard te verlaten en hun bestaan in Spanje op te geven. De zuiverheid van het heersende geloof wordt daarbij door de Inquisitie op meedogenloze wijze met de brandstapel van de *autodafé* bewaakt.

Boabdil, overgave Granada

Dat in hetzelfde jaar 1492 een visionaire driftkop uit Genua met een kleine vloot de haven van Palos de la Frontera uitvaart om namens de *Reyes Católicos* een nieuwe wereld te ontdekken en de lege koninklijke schatkist te vullen valt hierbij nauwelijks op. Hoe dan ook: een Spaanse gouden eeuw neemt met al deze gebeurtenissen een aanvang.

Tegen deze achtergrond speelt zich het najaarsconcert af dat het Alkmaars Cantate Koor dit jaar in de Kapelkerk verzorgt. De val van Granada speelt een grote rol in de uitgevoerde *romances y villancicos*. In deze vaak verhalende liederen in de eigen taal ontwikkelen de Spaanse componisten uit die tijd een specifiek muzikaal idioom, waarin zij het leven en de vaak dramatische gebeurtenissen op de grens van vijftiende en zestiende eeuw van commentaar voorzien en ons een kijkje gunnen in de ziel van hun tijd. De liederen die we brengen zijn afkomstig uit het *Cancionero del Palacio* dat in 1496 in Salamanca werd samengesteld. De belangrijkste componist van deze tijd is zonder twijfel **Juan del Enzina**, toneelschrijver, dichter en componist, die een groot aantal van zijn teksten op muziek zette. Steeds valt hierbij de subtiliteit op waarmee hij de in zijn tijd politiek geladen onderwerpen behandelt. Ondanks het feit dat hij als goed katholiek geen twijfel heeft aan de rechtvaardigheid van de loop van de geschiedenis, weet hij op vaak indringende wijze het perspectief van de verliezers, de verdreven Moren, te schetsen. Het lied *So ell enzina, enzina* van een anonieme tijdgenoot lijkt door de titel deels een tribut aan deze grootmeester van het wereldlijk lied. In

dit lied wordt overigens, zoals vaker, vrijmoedig het dagelijks leven becommentarieerd.

Soms, zoals in

Cucú, cucú, cucucú,

waarin mannen worden opgeroepen hun vrouw geen moment uit het oog te verliezen, zelfs op plastische en weinig subtiële wijze.

Naast deze wereldse liederen plaatsen we de sacraliteit van de *Missa de Nuestra Señora* van de bask **Juan de Anchieta**, familie van Ignatius van Loyolæ Loyola, de stichter van de orde der Jezuïeten. Van dit onbekende meesterwerk, gereconstrueerd uit verspreide manuscripten uit Barcelona en Segovia en voor zover ons bekend in de moderne tijd nog niet integraal uitgevoerd, brengen we het *Introitus, Kyrie, Gloria* en *Graduale*. Al met al een afwisselend en bijzonder programma.

Het koor zal begeleid worden door **Regina Albáñez** (vihuela) en **Cassandra Luckhardt** (viola da gamba).

Het **Alkmaars Cantate Koor** specialiseert zich in muziek uit renaissance en barok, met een nadruk op minder bekend repertoire. Zo is dit voorjaar muziek uit Italië uitgevoerd uit de tweede helft van de zestiende eeuw, en werd in het najaar van 2002 barokmuziek uit zowel Spanje, Duitsland als Zuid-Amerika uitgevoerd. Ook het komende concert zal weer gedeeltelijk vanaf de oude partituren gezongen worden.

